



Leek on metsik ja vaba, kuid ometigi tugevalt ja kindlalt seotud.

*„Kirjaklambritest vöö“
Mare Sabolotny*

Kirjastus Tänapäev

Ilmumisaasta 2007

Teos "Kirjaklambritest vöö" on saavutanud Eesti Lastekirjanduse Keskuse ja kirjastuse Tänapäev 2006. aasta noorsooromaanivõistlusel teise koha. Pealkirja valikut põhjendas autor nõnda: "Tegin ükskord kirjaklambritest keti ning näppisin seda, kuni kett katki läks. Siis seostasin selle peategelase Kati isiksusega, mis on samamoodi tükikestest kokku vormitud. Tundub tugev, aga samas võib nii kergesti laguneda."

Raamatu tegevus toimub Eestis ja on üsna sünye sissevaade noore ja depressiivse neiu ellu. Teos on tüüpiline noorteromaan - kirjutatud lihtsalt, kohati tundub, et ka rutakalt. Sisu on suhteliselt negatiivne, vajaka jäi päiksekiirtest ja rõõmust. On vähe usutav, et kellegi elu võib olla nii rutiinne ja masendav, et üheski päev ei leidu ainsatki rõõmukübet.

Kati on 16-aastane tüdruk, keda vaevavad söömise- ja unehäired, masendus ja üldine elutüdimus. Ta hakkab suitsetamise ja joomise kõrvalt käima ka pidudel ning on tuntud kui metsik ja salapärane tütarlaps, kes on valmis magama iga poisiga. Ühel ebaõnnestunud õhtul tüdruk vägistatakse omavanuse poisi - Markuse poolt. Sündmuste käigus selgub, et noormehel olevat HI-viirus ning et ka Kati on sellesse haigestunud. Vaatamata sellele, et Markus püsib ta kõrval, ei oska neiu endaga enam kuidagi toime tulla ja otsustab teha enesetapu.. Seistes juba kõrghoone katusel, mõtleb tüdruk siiski ümber, kuid vihma tõttu on katus märg ja libe ning Kati libiseb oma noorema õe silme ees katuselt alla. Väga tõsiste probleemidega teos, mis ometi ka teatud küsimusi tekitab.

Ehk seetõttu ei kuulu teos ka minu lemmikute hulka. Näiteks tunduvad teoses asetleidvad sündmused kulgevad veidi ebaloomuliku kiirusega ja kohati võib jääda mulje, nagu autoril oli liiga palju mõtteid korruga ning ei suutnud otsustada, milliseid kasutada ja mida võiks välja jätta. Teost lugedes ei tekkinud mingit kaastunnet peategelase vastu, mida oli arvatavasti saavutada üritatud, vaid tekkis hoopis küsimus, miks siis antud neiu nii sügavas depressioonis oli, et ta kõike nii suure kirega vihkas? Tal olid toetavad sõbrad, hea pere ning isegi poisssõber. Võib-olla oleks võinud teose autor(Sabolotny) enam lahti kirjutada Kati käitumise muutumist ja tema negatiivsuse põhjusi. Antud juhul jääb taoline sündmuste arenemine lugejale vähe põhjendatuks. Meenub üks ilukirjanduslik tegelane kes samuti proovis kirjutada jutukesi ja ütles kurvalt: "Ma ei



tea enamasti, mida oma tegelastega edasi teha, ja siis ma lihtsalt tapan nad ära."

Võimalik, et kuna autor oli noor, nägi ta maailma nii tumedates värvides ja varjutatult, et keegi, kes seda ise pole kogenud, ei pruugigi sellest aru saada. Otsustasin siis uurida veidi M. Sabolotny ja selle kohta mida ta ise arvab antud teosest. Autor on väitnud, et kui oleks võimalik, siis kirjutaks ta selle raamatu veidi ümber, kuna sai loo valmis, kui oli alles 15. Ega ei oleks ka õiglane oodata 15-aastaselt tippkirjanike tasemel teost.

Samas ei olnud "Kirjaklambritest vöö" ka nii halb, et seda lugema ei peaks. Tegelikult oli värskendav lugeda üle pika aja sellist vabama vormiga teost, kus on kasutatud slängi ja igapäevast noorte sõnavara. On küll kaheldav ja väheusutav, et noored lõpetavad MSN-i vestlust sõnaga „nägemiseni” või, et lapsevanemad kasutavad lastega rääkides roppsõnu sidesõnadena, kuid samas aitasid sellised veidi järsemad väljendid teose meeleolust ja laste ning nende vanemate vahelistest suhetest paremini aru saada.

See raamat ei hellita, ei ilusta, see ei ole lugu, millest eeskuju võtta, vaid lugu, millest õppust võtta. Paljud võivad ka selle teose lugemisel aru saada, et nende elu on hulga ilusam ja muretum kui mõnel teistel. Ega just igapäevane pole, et enamik 16-aastaseid pidutseb iga nädalavahetus, armastab end pildituks juua või on nii raskete valikute ees ja on niivõrd mässumeelne. Teost lugevad täiskasvanud hakkaksid ehk teismelisi paremini mõistma ja tajuma, et noortel võivad olla väga tõsised probleemid, millega nad ei pruugi toime tulla. Samuti tasuks tähele panna ka asjaolu, et isegi kui keegi paistab väga üleolev ning nähvab ja ülbitseb, ei tähenda väljakutsuv käitumine veel liigset enesekindlust või kasvatuse viga. See võib tähendada ka seda, et seesmiselt on noor võitluses iseenda või oma "voodialuste kollidega". (Ega ka teismeliste elu nii roosiline pole.)

"Leek on metsik ja vaba, kuid ometigi tugevalt ja kindlalt seotud. Leek ihkab vabadust ja pingutab iga sekund selle nimel. Rebib end oma oranžide kätega lahti, kuid ei leia midagi, millest kinni haarata. Aga siis oleks ta omakorda selle eseme külge aheldatud. Ta ihkab vabadust nii väga, et üritab hävitada selle, mis tast kinni hoiab. Kuid kui see õnnestub, sureb ta ka ise." - M. Sabolotny

Kas siis tõesti ihkab inimhing niivõrd palju vabadust, et on võimeline selle nimel kaotama kõik?

Arvustaja: Karine Veersalu
Rapla Ühisgümnaasium 8.klass
Juhendaja: Koidula Takk